Donderdag, 11 Maart 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 3848

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Asso. Inc.
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad. Telef. 38

Geschut van 8ste Leger bereidt aanval voor.

Strijdende Fransen veroveren Metlaoui.

Noordamerikaans Huis van Afgevaardigden keurt verlenging steunverleningswet goed.

Torpederingen nabij de kusten van Guyana.

COMMUNIQUÉ VAN DE BRITSE ADMIRALITEIT.

De Britse Admiraliteit gaf het volgende communiqué uit:
„In de afgelopen nacht omstreeks het middernachtelijk uur ontmoetten en bestreden lichte kuststrijdkrachten drie vijandelijke patrouille-vaartuigen nabij de Nederlandse kust. Een scherp kanongevecht volgde en een der vijandelijke schepen werd in brand gezet. Een ander werd ernstig beschadigd. Ongeveer een uur later onderschepten onze strijdkrachten een groot, krachtig geëscorteerd tankschip. Twee torpedotreffers werden geplaatst op de tanker, die in vlammen uitbarstte. Het kanonvuur van onze strijdkrachten bracht belangrijke schade aan het vijandelijke escorte toe. Een onzer schepen keerde niet naar zijn basis terug. De overige leden enkele lichte verliezen in manschappen en enige schade aan de bovenbouw. De naaste bloedverwanten zijn in kennis gesteld" (Londen, (AP) 10.3).

DUITSE BEKENDMAKING.

Het DNB zond een speciaal communiqué uit, waarin werd gezegd, dat Duitse duikboten 23 schepen met een totaal van [illegible] brachten. Dit geschiedde in „harde taaie gevechten" gedurende de laatste vijf dagen in de Noord- en Zuidatlantische Oceaan, aldus het communiqué (Londen, (AP) 10.3).

GROEIEND VERZET IN FRANKRIJK.

De Strijdende Fransen deelden mede, dat de onlusten, die uitgelokt werden door de Duitse ronselaars van slavenarbeiders, heden over geheel Frankrijk toenamen. De Duitse verliezen zouden thans 'in de honderden' lopen. 29 Nazie-soldaten werden ernstig verwond of gedood in een aanval, die overdag door Franse guerrilla's ondernomen werd op een colonne, die door een dichtbevolkte arbeiderswijk van Lyon marcheerde. Een volgeladen ammunitie-trein werd opgeblazen tussen Valance en Vienne. Geen spoor werd gevonden van degenen, die de trein bestuurden.

De colonne van nazies, die te Lyon werd aangevallen, bestond uit jonge Duitsers, die onlangs naar Frankrijk gezonden werden om de meer ervaren troepen te vervangen. Zij marcheerden door de straat, toen enkele mannen, die zich in een zijsteeg verborgen hielden, handgranaten naar hen wierpen.

De Strijdende Fransen zeiden: „De Duitsers toonden tekenen van paniek. Sommigen poogden een goed heenkomen te zoeken en anderen begonnen verwoed op de menigte te schieten. Twee omtanders werden gedood".

Na de aanval zou de Gestapo de buurt hebben afgezet om te pogen de guerrilla's op te sporen. Er werden evenwel geen aanhoudingen gedaan.

Een zegsman van de Strijdende Fransen deed in een uitzending door de Britse radio tot Frankrijk een beroep op een groter verzet. Hij zeide: „Van Rijssel tot Marseille en van Brest tot Straatsburg is het gehele Franse volk als een man opgestaan om den Duitsen indringer te weerstaan. In Lorient en Brest zijn handgranaten geworpen op de Duitsers. Telefoonkabels zijn doorgesneden. In La Rochelle neemt de sabotage in de spoorwegstations toe. In Metz en Colmar hebben Elzassers geweigerd zich bij het Duitse leger aan te sluiten. In Parijs heeft de spanning het hoogtepunt bereikt" (Londen, (AP) 10.3).

NOG 50 NAZIES IN FRANKRIJK GEDOOD.

Het Britse nieuwsagentschap meldde van de Franse grens, dat 50 Duitsers, waaronder 33 officieren, gedood werden, toen twee Duitse troepentreinen in botsing kwamen tengevolge van sabotage. De botsing vond plaats nabij Saint Pol aan de Kanaalkust op 48 kilometer ten Noord-Oosten van Brest (Londen, (AP) 10.3).

NIEUWE AANSLAG OP MARCEL DÉAT.

De radio van Parijs deelde mede, dat een aanslag is gepleegd op het leven van Marcel Déat. Deze aanslag vond te Nevers in Frankrijk plaats door iemand, die verschillende schoten loste. Geen daarvan trof echter den leider van de pro-nazie beweging der Franse collaborationisten. Déat ontkwam ook aan verwondingen.

De man is reeds herhaaldelijk het doel geweest van aanslagen. In Augustus 1941 werd hij samen van Pierre Laval gewond en in Maart trapt hij de lont van een bom uit, die op hem geworpen was. Later zijn dikwijls bommen geworpen in zijn partij-kantoren (Londen, (AP) 10.3).

SAINT NAZAIRE WORDT ONTRUIMD.

Een bericht uit Stockholm deelde mede, dat volgens het Scandinavische nieuwsagentschap, dat onder Duits toezicht staat, de Duitsers opdracht hebben gegeven tot de volledige ontruiming van Saint Nazaire. Voorts werd beweerd, dat plannen voor de ontruiming van alle andere Franse steden aan het Kanaal en de Atlantische kust zijn [illegible]

STORMACHTIGE VERGADERING VAN DE FRANSE RAAD.

Wes Gallagher seint van het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika:

Girauds oorlogsraad kwam bijeen en men verwacht, dat een formele verklaring uitgegeven zal worden, waarbij alle rassen-wetten, die in Noord-Afrika door Vichy gegeven werden, worden ingetrokken.

Van betrouwbare zijde wordt gemeld, dat de vergadering van de Raad een stormachtig verloop had. Blijkbaar zal ook een meer liberale politiek van de Giraud-beweging worden bekend gemaakt in lijn met de beginselen van de Atlantische Brief.

Men neemt aan, dat de Geallieerden druk oefenen om op krachtiger en snellere wijze de pro-Vichy-mannen in de Noordafrikaanse Regering te verwijderen. Ingelichte bronnen voorspelden, dat Bergeret de post van waarnemer van Giraud zal moeten opgeven. Alle maatregelen zouden getroffen worden met het oog op een betere verstandhouding tussen Giraud en De Gaulle door den tussenpersoon van Catroux (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 10.3).

7 BELGEN TER DOOD VEROORDEELD.

Het Belgisch nieuwsagentschap meldde, dat 7 Belgen, die beschuldigd werden van medeplichtigheid in handelingen van geweld en sabotage, door het Duitse militaire gerechtshof te Luik ter dood werden veroordeeld (Londen, (AP) 10.3).

HUIS VAN AFGEVAARDIGDEN KEURT VERLENGING STEUNVERLENINGSWET GOED

Het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden keurde de verlenging van de steunverleningswet met een jaar goed. Men stemde met 407 voor en 6 tegen. De wet zal thans naar de Senaat gezonden worden (Washington, (AP) 10.3).

MONTGOMERY BELOOFT ROMMEL TE VERPLETTEREN.

Don Whitehead, die zich bij het 8ste leger aan het Tunische front bevindt, [illegible] Generaal Sir Bernard Law Montgomery richtte een brief aan het 8ste leger bij het begin van Maarschalk Rommels aanval. Hij zeide hierin dat de vijand zich krachteloos maakt. Verder zeide hij: „Dan zal het onze beurt zijn om hem aan te vallen".

De text van de verklaring luidt als volgt:

„1. De vijand rukt thans vooruit om ons aan te vallen. Dit doet hij, omdat hij als een rat in een val gevangen zit en naar alle kanten slaat in een poging tijd te winnen en de dag van de uiteindelijke nederlaag in Noord-Afrika uit te stellen.

2. Dit is juist de kans, die wij wensen. Niet alleen zijn wij uitgerust met alles wat wij nodig hebben, maar bovendien hebben de soldaten van het 8ste leger een gevechtsgeest en een moreel, die huns gelijken niet hebben.

3. Wij zullen stand houden en den vijand bestrijden in onze huidige stellingen.

Nergens mag men terugtrekken en natuurlijk mag er van overgave geen sprake zijn. De vijand is nog nooit geslaagd in een aanval op een gecoördineerde uitgebreide verdediging en ook ditmaal zal hij dat niet. Wij hebben voldoende tanks om onze stellingen te verdedigen. Wij zullen vasthouden, de vijandelijke aanval verpletteren en hem zulke verliezen toebrengen, dat deze hem zullen verlammen: wij zullen hem in feite een flinke neusbloeding slaan.

4. Dan zal onze beurt gekomen zijn om hem aan te vallen en aangezien hij zelf machteloos geworden is, zal hij niet in staat zijn het hoofd te bieden aan onze aanval, zodat wij pal door hem heen zullen slaan.

5. Deze aanval van den vijand helpt ons daarom zeker en is een nieuwe stap voorwaarts naar het einde van de oorlog in Noord-Afrika. Ik heb er geen ogenblik aan gedacht, dat de vijand ons zou aanvallen; zo vroontijdig scheen het. Maar hij heeft het gedaan en wij moeten onze dankbaarheid tonen op onvervalste wijze.

6. Laat ons hem tonen, wat het beroemde 8ste leger doen kan.

7. Goede moed aan u allen en goede jacht" (Bij het achtste leger in Tunis, (AP) 10.3).

FRANSE VEROVERINGEN IN TUNIS.

De radio van Algiers deelde mede, dat de Strijdende Fransen het belangrijke mijnencentrum Metlaoui bestormd en veroverd hebben. Metlaoui ligt op 40 kilometer ten Zuid-Westen van Gafsa en op 48 kilometer ten Noorden van Tozeur in Tunis. De bekendmaking van Algiers zeide voorts: „De troepen van Generaal Leclerq bevinden zich thans op 37 kilometer van Gafsa. Regen en zandstormen verhinderen verrichtingen op grote schaal. Het 1e leger ging voorts met zijn patrouille-activiteiten in het gebied van Sedjenane. De artillerie van het 8e leger bemoeilijkte het Afrika Corps" (Londen, (AP) 11.3).

SOCIALE VOORZIENING IN DE VERENIGDE STATEN.

President Roosevelt zond enkele verslagen van de Raad voor het ontwerpen van Hulpmiddelen naar het Congres. Deze verslagen bevatten voorstellen voor de regeling van de naoorlogse staatshuishoudkunde en een uitbreiding van de sociale voorzieningen, waardoor elkeen van de wieg tot het graf verzekerd wordt.

De President legde twee plannen aan de leden van het Congres voor. Een daarvan handelde over na-oorlogse plannen en het uitvoeren van de plannen in oorlogstijd. Het andere betrof de quaestie van de verzekering.

Gezien hun belang voor de nationale welvaart gedurende en na de oorlog, gaf de President uiting aan de hoop, dat het Congres tijdens deze zitting zijn volle aandacht zou besteden aan deze zaken.

Roosevelt zeide: „Wij moeten niet terugkeren naar de onbillijkheden, onzekerheid en vrees van het verleden, maar wij moeten voortgaan naar de belofte der toekomst."

De Raad voor het ontwerpen van Hulpmiddelen zetten de aanbevelingen uiteen voor de demobilisatie van de strijdkrachten en van de burgers in de oorlogsbedrijven. Men zag vooruit naar de dag der demobilisatie teneinde er zeker van te zijn, dat de betrokkingen worden gewaarborgd, ontslagloonen worden betaald aan oorlogswerkers en het onderhouden van de rantsoenering en de prijscontrôle in de overgangsperiode.

De Raad, die onder voorzitterschap staat van Frederic Delano, een oom van den President, overwoog ook de belasting-regeling en de uitvoering van grote publieke werken na de oorlog (Washington, (AP) 10.3).

VLUCHTEN BOVEN HET KANAAL.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „Onze gevechtsvliegtuigen voeren in de namiddag vluchten uit boven het Kanaal en Noord-Frankrijk. Tijdens deze vluchten werd een vijandelijk gevechtsvliegtuig vernietigd zonder verlies voor ons" (Londen, (AP) 10.3).

Het nieuws van vandaag.

Hoewel in Frankrijk geen algemene revolutie heerst, hebben over het gehele land onlusten plaats, die het Duitse bezettingsleger steeds meer verliezen kosten (blz. 1).

Van de zijde der Strijdende Fransen, die steeds contact onderhouden met de ondergrondse beweging in Frankrijk, wordt enkele biezonderheden medegedeeld over de toestand. Een Franse zegsman spoorde in een radio-uitzending tot Frankrijk tot een groter verzet aan. De grootste ondergrondse organisaties zijn de Libération, Combat en Franc Tireur. Deze bieden blijkbaar nog lijdelijke weerstand tot de dag der invasie aangebroken is. Het ledental van deze organisaties loopt in de millioenen. De leden worden bewapend uit geheime bronnen, doch er is nog geen teken, dat zij deze wapenen in grote mate gebruiken.

Marcel Déat, een der onderkruipers van de nazies in Frankrijk, ontsprong voor de zoveelste maal de dans bij een aanslag te Nevers. Dit samen met de bovengenoemde gebeurtenissen toont wel aan, dat het verzet in Frankrijk steeds meer de kop gaat opsteken. Het hoofdartikel van vandaag is dan ook gericht naar Frankrijk en de grotere toenadering onder de Franse groepen.

De Britse luchtaanvallen op het vasteland houden aan, hoewel Londen noch Berlijn mededeling deed van enige aanval der Royal Airforce op het vasteland. De Deutschland Sender, Radio-Berlijn, Radio-Parijs enz., staakten echter de uitzendingen gisteravond, hetgeen meestal een teken is van de aanwezigheid van Geallieerde vliegtuigen. En hedenmorgen hield Radio-Bremen midden in een uitzending stil (blz. 3).

In Rusland maakt het Rode leger nog steeds voortgang aan het Centrale front. De verovering van Bely werd in een speciaal communiqué bekend gemaakt en het Russische middagcommuniqué van heden meldt de verovering van Isakovo op 25 kilometer ten Oosten van Vyazma. Ten Westen en Zuiden van Charkov zijn de Duitsers evenwel in de aanval. Reeds heroverden de nazies enkele strategische steden, maar nu houden de Russen stand langs de Donets. Meer naar het Zuiden belemmert het dooiweer ten zeerste de krijgsverrichtingen (blz. 3).

In Noord-Afrika beschiet de artillerie van het 8e leger de vijandelijke verdedigingswerken in de Mareth-linie. Blijkbaar is dit een voorbereiding op een grote aanval.

Generaal Montgomery beloofde ten minste aan zijn troepen, dat de aanval zou worden ingezet als de uitval van Rommel verpletterd was (blz. 1).

De verlenging van de steunverleningswet is door het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden goedgekeurd met grote meerderheid van stemmen. De Senaat zal nog beslissing moeten nemen (blz. 1).

Het tekort aan boeken in de Nederlandse taal begint te nijpen. Er is over dit vraagstuk al veel gesproken en op blz. 2 wordt er voor de zoveelste maal nog eens de aandacht op gevestigd. Nauw verwant met het boekenprobleem is het onderwijs. Niet genoeg studie kan gewijd worden aan ons biezonder onderwijs, dat de grondslag heeft gelegd voor de principiële inslag van ons volk, thans de grootste barrière tegen de Duitse culturele invasie.

Een verslag van een rapport hierover door Prof. Dr. J.A. Veraart, staat op de laatste bladzijde.

Overal Onlusten in Frankrijk.

FRANKRIJK HERRIJST EN DAARMEDE EUROPA.

De kop, welke gisteren boven de courant stond, „Felle onlusten in Frankrijk", zou er vandaag weer boven kunnen staan. Overal in Frankrijk laait het verzet, blijkens een telegram elders op deze voorpagina, op. De Fransen, evenals Nederlanders, Polen, Joegoslaven, Hellenen en andere onderdrukte volken, laten zich niet knechten of als slaven gebruiken. Frankrijk herrijst en daarmede Europa. Want de ganse Europese historie doet heeft Frankrijks geschiedenis Europa's historie bepaald.

De kern van het Frankische rijk, tussen Rijn en Seine, is de cel geweest, waaruit zich de Europese geschiedenis heeft ontwikkeld. In godsdienstig, staatkundig en politiek opzicht is daar Europa gevormd en in zoverre de wereld van thans gevormd werd naar de Westeuropese beschaving kan men Frankrijk de moeder van de huidige wereldbeschaving noemen.

Wie de regeringsvormen van Frankrijk nagaat ziet, dat in dit land de bestuursvormen vooral van de laatste 150 jaren vele zijn. Lang daarvóór, in de vroege Middeleeuwen, was naast het Byzantijnse en het Arabische Rijk, alleen het Frankische Rijk een factor van belang.

Aanvankelijk regeerden hier koningen, wier macht steeds toenam, toen door het feodale stelsel de eenheid van het land steeds meer zich concentreerde in den koning, in tegenstelling met het Duitse Rijk, waar hetzelfde feodale stelsel een eindeloze verbrokkeling bewerkte. In de 17e eeuw ontwikkelde zich hier het absolute koningschap, dat in Lodewijk XIV triomfeerde en met de Franse Revolutie eindigde. Het tijdperk van wisseling in regeringsvorm begon toen eerst recht, vooral natuurlijk gedurende het eigenlijke revolutietijdperk, d.w.z. van het uitbreken der revolutie in 1789 tot aan de vestiging van het keizerrijk van Napoleon I in 1804. Dit tijdvak, de Eerste Republiek genoemd, was een aaneenschakeling van conflicten en wrijvingen tussen verschillende groepen, totdat Napoleon als consul de rust herstelde en de weg voorbereidde voor het Eerste Keizerrijk, dat slechts 10 jaren zou duren, nl. tot 1814.

Zoals men zich herinnert kwam hierna de Restauratie, waarbij de Bourbons weer op de Franse troon kwamen, ook een tijdperk van wrijvingen, omdat het parlementaire stelsel in Frankrijk nog weinig ingeleefd was en de gemoederen van de pas achter de rug zijnde Revolutie nog niet tot rust gekomen waren. Later ontwikkelde zich het koningschap in nog meer liberale richting onder Louis Philippe. Als in het algemene Europese revolutie-jaar 1848 in Frankrijk het koningschap weer verdwijnt, komt hier de Tweede Republiek onder Lodewijk Napoleon, die in 1852 als Napoleon III de keizerstitel aanneemt, zodat het Tweede Keizerrijk in Frankrijk komt, hetwelk geduurd heeft tot de oorlog van 1870, waarbij Napoleon III gevangen genomen wordt. Hierna breekt weer een Revolutie uit en de Derde Republiek komt in Frankrijk, die feitelijk is geëindigd met de val van Frankrijk.

Het is thans de bekende Franse publicist Henri de Kerillis, die in „Pour la Victoire" een artikel schrijft onder de opzienbare titel: Vers la quatrième république, Naar de vierde republiek, een toekomstblik op het herstelde Frankrijk van na deze tweede wereldoorlog.

Hier wil De Kerillis zoveel zeggen, dat oorlogen en conflicten van Frankrijk steeds het begin van een nieuwe bestuursvorm zijn geweest, maar bovendien inleiding tot een geheel nieuw tijdvak. Inderdaad denkt men blijkbaar nog teveel in deze richting, niet het minst in onze eigen gelederen, waar de rust des gezeten burgers het motto der Nederlandse beschaving was.

Henri de Kerillis laat door de titel boven zijn stuk uitkomen, dat deze veronderstelling een illusie is, en dat evenals de oorlog van 1870 voor Frankrijk het begin van een nieuw tijdvak betekende, de oorlog van 1940 het ook zal zijn.

Niet alleen Frankrijk geldt dit. Voor vele landen, begint een nieuw tijdvak, ook al zullen zij het hit misschien niet als Frankrijk in een nummer uitdrukken.

Tot voor betrekkelijk kort hebben de Franse leiders zich buiten de eigenlijke politiek gehouden, al was aan velen, wien het vergund is achter de schermen te zien, wel duidelijk in welke richting een en ander zich bewoog. De Gaulle had reeds op 24 Juli 1940 een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, dat hij officieren en soldaten onder zijn bevelen had, die van alle richtingen kwamen en „wier enig doel was de bevrijding van het Franse grondgebied, en het herstel van de nationale vrijheden." Het is onder de invloed van Giraud geweest, dat de Vrije Franse beweging, met inbegrip van De Gaulle, thans meer en meer zich in politieke richting gaat bewegen en in de Vrije Franse pers ziet men meer en meer artikelen over de eigenlijke toekomstige ordening van Frankrijk. Hieruit is het duidelijk, dat alle Vrije Fransen het eens zijn in hun veroordeling van het politieke régime, dat hen tot de val geleid heeft in 1940.

Henri de Kerillis, die vaststelt, zoals hier boven reeds verhaald, hoe de verschillende regeringsvormen gevallen zijn, komt tot de conclusie, dat 1940 het einde van de Derde Republiek betekende. Henri de Kerillis ziet uit naar een toekomst, die al bij voorbaat wankel wordt genoemd, wanneer die eruit zou bestaan, dat communisme en kapitalisme elkander op de ruïnen van het nazisme ontmoetten. De moeilijkheden, welke aanvankelijk tussen De Gaulle en Giraud bestonden, doch werden bijgelegd, betekenen niets in vergelijking met de moeilijkheden, welke Frankrijk straks zal moeten oplossen. En dit geldt niet alleen Frankrijk. Wij menen, dat de haat, de wraaklust, de uitgeputheid, en het feit, dat vijandelijke propaganda het zelfstandig denken bij velen heeft ondermijnd (zo niet vernield), tezamen genomen met de veraders, die dan pogen zullen hun doen goed te praten, een revolutionnaire wervelwind over Europa zullen doen waaien, waarvan wij nu nog zelfs niet dromen kunnen.

Daar zal nog bijkomen, dat veel van de toekomst nog niet te voorzien is door het feit, dat de uitslag des oorlogs ons nog niet in details bekend is. De uitslag zal onze overwinning zijn, maar voor de toekomstige constellatie van vele landen zal het zeer veel uitmaken, of de bevrijdende troepen Russen, Noordamerikanen of Engelsen zijn. Of de victorie een victorie der Sovjettroepen zal zijn of een Anglo-saksische zal veel in de toekomst bepalen; men denke slechts aan hetgeen Wallace zeide over een derde Wereldoorlog, hetgeen Standley zeide over het nietbekendmaken van de U.S.-hulp aan het Russische volk door Stalin, en aan hetgeen Wheeler zeide over de 4 vrijheden, welke nimmer voor Stalin aanvaardbaar zullen zijn.

Voorbarig lijkt ons daarom veel in de toekomstprogramma's, die overal worden opgesteld en in de regel gebaseerd zijn op de veronderstelling, dat na de oorlog alles weer in oude banen zal voortmarcheren.

Juist lijkt ons daarom, dat een Frans schrijver door zijn opzienbarende titel over een 4e Republiek de aandacht heeft willen vestigen op het simpele feit, dat na deze oorlog een nieuw tijdvak, aangebroken in de oorlog zoals elk tijdvak, onze toekomst zal zijn.

Het tekort aan Nederlandse boeken.

De „Knickerbocker" schrijft over het tekort aan Nederlandse boeken:

„Van vele zijde hebben ons blijken van instemming bereikt met de kanttekening in ons vorig nummer over het eminente belang van het beschikbaar hebben van Nederlandse boeken voor de Nederlandse jeugd in het buitenland [maar in de allereerste plaats toch zeker in het binnenland, d.w.z. in Curaçao en Suriname. — Red. Amigoe].

De voorraad Nederlandse lectuur en leerstof is gering. Verontrustend gering. Van regeringswege behoren naar onze mening de ontbrekende boeken te worden uitgegeven; zowel leerboeken en letterkundig werk. Zowel oorspronkelijk werk als herdrukken.

Dit komt ons absoluut noodzakelijk voor. Wij weten dat er naar zulke boeken dringend wordt gevraagd door Nederlandse burgers, zorgzame ouders die beducht zijn dat „verlies aan Nederlandse mensenlevens" in de geestelijke zin anders niet zal uitblijven. Wordt gevraagd niet alleen door hen die de laatste jaren uit Nederland zijn ontkomen, doch ook door die Nederlanders die voor de oorlog reeds in het buitenland verblijf hielden. De kinderen van die allen dreigen aan Nederland te ontvallen. Liever hebben wij dat zij Dik Trom, Wilde Bob en Afkes Tiental lezen dan Joe Palooka en Little Orphan Annie.

Dit alles geldt ook en in grote mate voor Curaçao en Suriname. Men hunkert daar naar goede Nederlandse boeken. Bovendien zijn er vele duizenden Nederlanders in Amerika, Engeland en op de wereldzeeën. Het wordt hoog tijd dat aan hun verlangen naar geestelijk Nederlands goed wordt voldaan.

Onze regering besteedt terecht — grote sommen gelds aan propaganda voor de Nederlandse zaak onder niet-Nederlanders, doch hebben de „inwendige zending" te enenmale verwaarloosd.

De Netherlands Publishing Corporation te New York zal gaarne haar ervaring en gehele organisatie in dienst stellen van deze bij uitstek nationale taak. Men sla de handen aan de ploeg voor het behoud van de kennis omtrent Nederlands cultuur en het levendig houden van zijn roemrijke geschiedenis. Maar vooral dient de opgroeiende Nederlandse jeugd in het buitenland in kennis te worden gebracht met alles wat ons land geboden heeft en in de toekomst weer bieden zal. Alleen door leren en door lezen kan de zo onmisbare liefde voor het „kleine landje aan de zee" worden aangekweekt. Het Nederlandse boek zal het Nederlandse kind tot Nederland brengen. De karakter-eigenschappen van het Nederlandse volk zijn waard, door de Nederlandse litteratuur nader tot de jongeren en jongsten in de Nederlandse gezinnen-in-den-vreemde te worden gebracht, om aldus als een vriendelijke leermeester van overzee hun opvoeding te schragen en hun toekomst mede te bepalen. Een toekomst die voor Nederland niet mag verloren gaan.

„Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst" houdt een ernstige waarschuwing voor ons in. Men beseffe terdege dat, als wij onze jeugd door het aan haar onthouden van Nederlandse leer- en leesstof van onze tradities en onze nationale toekomst vervreemden, wij een ondelgbare schuld tegenover onze lijdende en strijdende landgenoten ginds op ons laden. Maar vooral beseffe men, dat wij ten aanzien van onze jeugd door deze vervreemding Hitler naast diens onvermijdelijke nederlaag toch nog een gemakkelijke overwinning zouden hebben bezorgd. Een overwinning die niemand hem zal gunnen weliswaar, maar die wij, als wij te lang dralen nooit ongedaan zullen kunnen maken. De noodklok luidt!

„Mijn moedertaal is de schoonste taal" is nog een onbestreden waarheid, al assimileren wij snel in onze gastvrije omgeving en nemen vooral onze vrij-Nederlandse kinderen haar taal en gewoonten gemakkelijk over. Wij, ouderen, hebben daarom voor een tegenwicht te zorgen en vlug, door het krachtig aangrijpen van het daarvoor meest aangewezen middel: het Nederlandse boek.

Lezers — vooral zij die het plan hebben met hun kinderen te zijner tijd naar hun geboorteland terug te keren —, die met bovenstaande gedachten instemmen en hun stem willen doen horen in het belang van de instandhouding van de Nederlandse litteratuur voor oud en jong, gelieven ons met een enkel woord van hun instemming te doen blijken, bedenkend dat wij een ereschuld hebben in te lossen tegenover de talloze landgenoten die dagelijks hun leven veil hebben voor het behoud der schone Nederlandse waarden".

* * *

Bovenstaand probleem is door „Dagblad Amigoe di Curaçao" ook al vaak besproken, evengoed als door andere vrije Nederlandse bladen. Het tekort aan de gewoonste schoolboeken is onrustbarend. Dat er nog nimmer pogingen in het werk gesteld zijn om in plaats van de sommen, die besteed worden aan fuifjes voor goede doeleinden, allerlei propaganda-blaadjes e.d., sommen te besteden om Nederlandse werken te herdrukken in landen waar dit mogelijk is, is triest. Helaas is zulk herdrukken in het op het ogenblik bereikbare deel van Nederland, d.w.z. in Curaçao en Suriname, mede als gevolg van de verwaarlozing dezer beide staatsdelen door het moederland van voor de oorlog, om technische redenen niet mogelijk. Ten overvloede zij nogmaals gewezen op Zuid-Afrika (dus niet Nederland), waar men nog tot voor kort over grote hoeveelheden boeken in onze taal beschikte.

Ook die zijn voor ons verloren gegaan, op enkele na. Dezer dagen ontvingen wij nog een brief van J. H. de Bussy, uitgevers te Pretoria, de dato 6 Januari 1943: „Nederlandse boeken, waarvan wij altijd grote voorraden aanhouden, zijn nu geheel uitverkocht, maar wij maken u erop opmerkzaam, dat enkele belangrijke werken, zoals De Kleine Johannes, Het Fregatschip Johanna Maria en Een Eiland in de Zuidzee door de H.A.U.M. te Kaapstad herdrukt zijn".

Bovendien stuurde de firma J.H. de Bussy, Pretoria, ons nog 2 boekjes uit de serie „Die Kortverhaal" onder redactie van Professor Doctor G. Dekker. Beide boekjes zijn „bijeengebring en toegelig deur Doctor F.E.J. Malherbe, professor in Nederlands aan die Universiteit van Stellenbosch".

De inhoud der beide boekjes spreekt voor zichzelf. Ieder boekje wordt geopend met een kleine inleiding in het Zuidafrikaans en elk verhaal afzonderlijk bevat vooraf enige woorden gewijd aan de schrijfster of schrijver van het verhaal. De inhoud van het eerste boekje: **„Moderne Hollandse Kortverhale"** bevat de volgende stukken: **C. en M. Scharten,** Bellen Blazen; **Arnold Aletrino,** Een Verhaal van de Zuster; **Louis Couperus,** De bezitting van Messer Donato; De Krekel; **Herman Heyermans,** Fondant; **Johan de Meester,** Beider Leed; Arthur van Schendel, De Vreemdelingen; **Augusta de Wit,** De Meester-Glaswerker; **C. Scharten en M. Scharten-Antink,** Frambozen plukken; **I. Boudier-Bakker,** De Oudste; **Aart van der Leeuw,** De Drie Joden; **Top Naeff** Rouwbeklag; Kerstgeschenk; **Jo de Wit,** De Moeders; **Marie Koenen,** Van Broeder Udo; **R. van Genderen Stort,** De Gelukzalige.

Dit boekje bevat bovendien nog in het Zuidafrikaans „Inleiding tot die kortverhaal en moderne prosa in die algemeen „door Dr. F.E.J. Malherbe.

Het tweede boekje **„Nuwe Nederlandse Kortverhale** bevat de volgende inhoud: **Marianne Philips,** De Jacht op den Vlinder; **Arthur van Schendel,** De Clown en zijn ander Ik; **P.H. van Moerkerken,** Jan van den Dom; **A. Roland Holst,** De Dood van Cuchulainn van Murhevna; **Henriette van Eyk,** Het Weitje; **Albert Kuyle,** Deducant te Angeli; **Albert Helman,** Hoenders; **J. Slauerhoff,** Legende van de Zee; **Jo Otten,** De Sprong; **Antoon Coolen,** De Dokter.

Eenieder, die iets doen wil voor de Nederlandse zaak, haaste zich om deze boeken te kopen. De Bibliotheek van dit Staatsdeel mag zeker niet achterblijven. Heeft Aruba ook een bibliotheek? Of moeten de Arubanen op Curaçao komen lezen? Dat zal dan wel aanmoedigend werken. En de andere eilanden?

Zouden allen, die het Nederlandse boek liefhebben, zich niet met elkander verenigen en zich verplichten bepaalde boeken te kopen, om zodoende een uitgave mogelijk te maken?

De Nederlandse Regering en de Curaçaose en Surinaamse Gouvernementen zouden op dit gebied zeker ook wel wat steun kunnen verlenen. Het voeden en versterken van de geest van het Nederlandse volk, wonend ver van het Moederland en door talrijke vreemde invloeden bedreigd, is ten minste even noodzakelijk als het kopen van oorlogstuig.

Laten wij zorgen, dat, alhoewel wij naar buiten overwinnen, niet naar binnen verslagen worden.

NEDERLAND.

PRINS BERNHARD IN CAIRO.

Prins Bernhard heeft, na een bezoek van enige dagen, Caïro verlaten. Hij kwam daar aan in zijn eigen vliegtuig, waarvan hij als tweede en een bekend K.L.M.-vlieger als eerste vlieger fungeerde. Hij bezocht Koning Faroek en Kroonprins Mahomed Ali en inspecteerde bases van de Royal Airforce.

Zaterdag bezocht hij Alexandrië, waar hij noenmaalde met Schout-bij-Nacht Harwood, den Commandant van de Britse Middellandse Zee-vloot. Later bezocht hij een Nederlands koopvaardijschip, waar hij praatte met de bemanning, die onlangs wegens moedig gedrag onder het vuur van den vijand werd onderscheiden.

Bij den Nederlandsen Gezant, Baron Bentinck, ontving Prins Bernhard de leden der Nederlandse kolonie, o.a. de schoonouders van wijlen Schout bij Nacht Karel Doorman en Nederlands-Indische studenten aan de beroemde Moslem Universiteit.

DE MARGRIET - SPELDJES.

In de „Knickerbocker Weekly" is reeds enige malen melding gemaakt van „margriet-speldjes". Gelijksoortige speldjes worden thans vrijwel door iederen Nederlander in Engeland gedragen ten teken van rouw over de in de Nederlandse onafhankelijkheidsstrijd gevallenen.

In de vorm van speldjes en knoppen voor dames en heren zijn deze insignes thans ook verkrijgbaar bij den heer Hemmo F. Suur, secretaris van het Algemeen Nederlands Verbond, hetwelk verwacht dat de Nederlanders in de Verenigde Staten weldra het voorbeeld van hun landgenoten in Engeland zullen volgen, te meer daar de opbrengst ten goede komt aan het Queen Wilhelmina Fund en aan het Netherlands War Relief Center. De minimumprijs is $ 1.—. De speldjes zijn in sterling zilver uitgevoerd.

CURAÇAO

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	10369
2e prijs	4867
3e prijs	11484
4e prijs	9363

JUFFROUW SCHOTBORGH MAAKT GESCHIEDENIS.

Wegens het verlof van den Heer Matthias Bartels Bartels Daal is Mejuffrouw S. F. Schotborgh benoemd tot hulp-ambenares van de Burgerlijke Stand. Een Dame zal dus voor het eerst in de geschiedenis van Curaçao leiding geven bij de tot standkoming van het Burgerlijk Huwelijk.

BEZOEK GRESHOFF UITGESTELD.

Het bezoek van Jan Greshoff, die immers deze maand lezingen in Willemstad zou komen houden, is op last van Greshoffs arts helaas drie maanden uitgesteld. Vermoedelijk komt de Heer Greshoff, die 54 jaar oud is en veel vermoeiende reizen heeft moeten maken, eerst eind Juni.

IS OOK UW BRIEF ER BIJ?

Altorf-Roos, Mevr. Helene; Audier, Willem; **Bakker,** Johan de; **Bos,** Albregt Johannes; **Dorenbos,** C.; **Gorsira,** J.; **Graaf,** J. de; **Holleman-Smeets,** Mevr. W.; **Haaren,** Fam. W. van; **Kamsteef,** Herber; **Kroeze,** J. J. G.; **Musch** en Familie, M. J.; **Persoon,** Annie; **Scholte,** G.; **Schutte,** Hendrik Willem; **Ten Veen,** Dik; **Voets,** J. G. H. Th.; **Veghel,** Hendrikus van.

Brieven af te halen op het kantoor van het Rode Kruis, Pietermaai 22, geopend werkdagen van 9 tot 12 uur; van 13.30 tot 16 uur en op Zaterdagen van 9 tot 12 uur.

TER HERDENKING.

In de serie Culturele Lezingen, die gehouden wordt in de gymnastiekzaal van het Peter Stuyvesant College zal Vrijdagavond, 12 Maart, om 20.15 uur de Heer Willem Meijer spreken over **Anton Reinhardt Falck 1771-1843.**

Anton R. Falck was kapitein der Nationale Garde te Amsterdam in 1813, het jaar der bevrijding van Nederland.

VERENIGINGSNIEUWS.

— Surinaamse Vereniging „Justitia, Pietas, Fides": Vrijdag, 12 Maart om 20.15 uur zal Dr. Evert van der Kuypp in het clubgebouw een lezing houden over: Besmettelijke acute infectie-ziekten van de darm (Buiktyphus en dysenterie).

APOTHEKEN.

Deze week hebben de volgende apotheken de Zondag- en nachtdiensten:

Otrabanda: Emma (tel. 1636).
Punda: Excelsior (tel. 2004).

ARUBA.

S.A.N.O.A. EN HET RODE KRUIS.

Eén tijdje geleden (dit is tijdens de nooduitgave van „Dagblad Amigoe di Curaçao", waarin weinig plaatsruimte beschikbaar was) werden onder grote belangstelling en in tegenwoordigheid van den Heer Gezaghebber Isaac Wagemaker de aan het Rode Kruis door S.A.N.O.A. geschonken ambulances overgedragen.

De voorzitter van Sanoa, de Heer Jan Pauw, hield een belangrijke rede, waarin hij wees op de tweeledige taak van Sanoa, namelijk fondsvorming en werkelijke hulpverlening. Het hoofddoel van Sanoa, aldus de spreker, blijft hulpverlening aan het Moederland, doch dit mag ons niet verhinderen ook nog open te staan voor eigen omgeving en andere delen van het Koninkrijk, waar hulp nodig blijkt te zijn.

Dat het Comité thans in staat is de hier op Aruba zo nodige ambulances aan het Rode Kruis te schenken, danken wij in de eerste plaats aan de Arubaanse bevolking, waarbij wij tevens denken aan de grote steun, welke wij steeds ondervinden van de Lago Oil Co., aldus de Voorzitter. Aruba offerde tot op heden ruim ƒ 210.000 aan Sanoa.

De spreker verzocht het Bestuur van het Rode Kruis de ambulances ten behoeve van de transportcolonnes namens de Arubaanse bevolking te willen aanvaarden. De Voorzitter van de plaatselijke afdeling van het Rode Kruis, de Heer Hennie Eman, hierna het woord voerend, sprak namens het Bestuur zijn grote dank uit voor hetgeen Sanoa voor het Rode Kruis heeft gedaan.

De Commandant van de Transportcolonne, Dokter Robles, sprak eveneens zijn grote dank uit en wees op de belangrijkheid van deze gift, welke in de eerste plaats de Transportcolonne en daardoor tevens der bevolking van Aruba ten goede komt.

Dokter De la Fuente sprekend namens de sectie San Nicolas, wees in een dankwoord op de grote morele uitwerking, welke deze belangrijke gift op de colonneleden heeft. Zonder ambulance was het voor ons te enenmale niet mogelijk behoorlijk te werken. Sanoa heeft het Rode Kruis en der bevolking een buitengewone dienst bewezen.

De Gezaghebber van Aruba hierna sprekend, wenste het Rode Kruis geluk met de grote aanwinst. De spreker wees op de belangrijkheid, dat twee organisaties, die zich beide in dienst van de gemeenschap hebben gesteld tot het punt kunnen komen, elkaar te helpen waar het uiteindelijk weer de zorg voor de burgerbevolking betreft. Sanoa zijn wij hiervoor veel dank verschuldigd, ook voor hetgeen deze organisatie reeds heeft gedaan.

Na afloop van deze bijeenkomst werden de ambulances bezichtigd, welke een uitstekende indruk maakten en zonder twijfel van groot practisch nut zullen blijken te zijn.

POLITIE-BERICHTEN.

Van 22 t/m 28 Februari 1943.

Te St. Nicolaas werd een manspersoon bij een vechtpartij zodanig verwond, dat hij naar het Lago Hospitaal moest worden overgebracht; een hem vergezellende vriend was dermate beschonken, dat hij ter ontnuchtering in bewaring werd gesteld.

Werd bij een vechtpartij tussen zeelieden een ruit van een café ingeslagen. Bij aankomst van de Politie ter plaatse begon een nieuw vechtpartij, waaraan door de Politie met kracht een einde werd gemaakt.

Had in de Bernardstraat te St. Nicolaas een aanrijding plaats tussen luxe auto 828-A en een Noordamerikaanse Legerwagen. Persoonlijke ongelukken hadden niet plaats. De personen-auto werd ernstig beschadigd, terwijl de vrachtwagen licht beschadigd werd. De Politie stelt een onderzoek in naar de schuldvraag.

Werd in een bekend hotel te St. Nicolaas een dreigende vechtpartij in de kiem gesmoord.

Tijdens duisternis werd door de Politie op de hoofdverkeersweg nabij St. Nicolaas geconstateerd dat een bestuurder met zijn auto zonder licht reed. Aan herhaalde vordering van de Politie tot stoppen, werd door dezen bestuurder geen gevolg gegeven, evenmin toen enkele waarschuwingsschoten werden gelost. Voorts reed de bestuurder een naast de weg staand verkeersbord aan. Onmiddellijk werd een achtervolging ingesteld en het motorrijtuig nabij de woning te St. Nicolaas aangetroffen. Tegen den bestuurder wordt proces-verbaal opgemaakt.

Als verdachte van diefstal van een revolver met 5 scherpe patronen, ten nadele van den 26-jarigen Burgerwachter G.P.K. is door de Recherche aangehouden en voor onderzoek in bewaring gesteld de 25-jarige S.J.L. De weggenomen revolver alsmede de 5 patronen werden inbeslaggenomen. De verdachte is na bekentenis onder aanzegging van proces-verbaal, op vrije voeten gesteld.

Wij geven met blijdschap kennis van de geboorte van onze dochter

SHEILA EILEEN

ANSELMO HECTOR RHODES.
EMIGDA HANST—RHODES.

St. Elizabeths Gasthuis.
Willemstad, 8 Maart 1943.

731

ONDERTROUWD

M. H. J. Somerwil

EN

S. v.d. Ende.

CURACAO, 11 MAART, 1943. 729

Russen op 25 K.M. van Vyazma

Krachtige Duitse tegen-aanvallen bij Charkov.

MOSKOU EN DE VERKLARING VAN STANDLEY.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

Twee dagen na de verklaring van den Noordamerikaansen Ambassadeur Admiraal Standley, dat de Russen niet op de juiste wijze worden ingelicht over de Noordamerikaanse steunverlening, drukte „Izvestia", het Regeringsorgaan, op de achterste bladzijde een artikel af, dat door Tass uit New York verzonden was. Dit artikel was gebaseerd op een artikel, dat door Edward R. Stettinius, den Noordamerikaansen Administrateur van de Steunverlening, voor „American Magazine" geschreven was.

Het opschrift van het stuk was: „Verklaring van Stettinius over de Noordamerikaanse voedselvoorraden" en wierp tot nu toe verreweg het meeste licht op de Noordamerikaanse steun aan de Sovjet-Unie. „Izvestia" heeft een oplage van ongeveer 3 millioen.

Het artikel werd niet opgenomen in „Pravda" of „Rode Ster", Standleys verklaring is niet gepubliceerd, evenmin als de verklaring, die Stettinius onlangs aflegde over vrachtauto's, legerautotjes, motorfietsen, militaire tractors, spoorrails en telefoons (Moskou, (AP) 10.3).

RUSSEN EN DUITSERS VALLEN AAN.

E. C. Daniel seint uit Londen:

De Russische troepen trokken Bely binnen aan het brokkelende Centrale front in een poging om Smolensk te bereiken, dat nog 130 kilometer verder ligt.

In het Zuiden weerde het Rode leger intussen Duitse aanvallen op Charkov af na het verlies van ongeveer 160 kilometer strategisch gebied aan den vijand te hebben toegegeven.

Een kort communiqué van Moskou maakte de verovering van Bely bekend. Hierdoor wordt de flank van de Duitse stellingen bij Vyazma nog meer blootgesteld. Deze stad wordt bedreigd door aanvallende Russische colonnes uit het Noorden en Oosten.

De Duitsers hadden reeds de ontruiming van Bely 'volgens het plan' bekend gemaakt. De voortdurende Russische successen aan het Moskou-front werden evenwel iets in evenwicht gebracht door de Duitse successen in het Zuiden nabij Charkov.

Naar vermeld wordt wierpen de Duitsers meer dan 200.000 man in een slag van tanks en voetvolk, die in een halve cirkel ten Westen van die stad woedde en binnen 25 kilometer van de stad. Tevoren had men de Russen gedwongen 8 strategische steden op te geven ten Westen en Zuiden van Charkov.

De Russen namen stellingen in aan de Noordelijke oever van de rivier de Donets ten Zuid-Oosten van Charkov en de Sovjet-berichten verklaarden, dat de nieuwe aanvallen van de nazies werden tegengehouden en dat het Sovjet-leger in een sector zelfs enige grond heroverde (Londen, (AP) 10.3).

NAZIES IN AANVAL.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

Het Russische leger is thans gewikkeld in de hevigste verdedigingsstrijd sinds het begin van het grote offensief in November jl. Men bracht de Duitsers evenwel tot staan langs de Noordelijke Donets en ten Zuiden en ten Westen van Charkov. De berichten duiden aan, dat de nazies wat strijdkrachten betreft de meerderen zijn en zij vallen dan ook hevig aan. In alle sectoren werden zij evenwel teruggeslagen door de Russen en moesten zelfs tot de terugtocht overgaan in ten minste één sector ten Zuiden van Charkov. Aan het Centrale front rukt het Rode leger verder voort vanuit Gzhatsk en Rzhev en bevindt het zich reeds op schootsafstand van Vyazma.

Ten Zuid-Oosten van Staraya Russa vallen de strijdkrachten onder Maarschalk Timosjenko hevig aan na het station Novo Ramusjevo op slechts 24 kilometer van Staraya Russa te hebben bezet.

Ten Oosten van Vyazma bereikten zij de steden Temkino en Tumakovo. Hierdoor werd te kennen gegeven, dat de Russen zich op trefafstand van zowel Vyazma als Staraya Russa bevinden.

In het Don-bekken vallen de nazies onophoudelijk aan gesteund door zijn minst 12 tank-divisies en 13 divisies infanterie en gemotoriseerd materiaal. De Russische strijdkrachten, die hier door de nazies werden afgesneden, staan onder bevel van Generaal Vatutin. Er is evenwel reden om te geloven, dat de Russen zich veilig hebben weten terug te trekken. Bij hun terugtrekking hebben de Russen de velden met mijnen bezaaid waardoor zware verliezen aan de Duitse tankmacht werden toegebracht. Op een enkele plaats vlogen 8 nazie-tanks in de lucht. Bij hun poging om Charkov te heroveren leden de Duitse troepen hevige verliezen re- [illegible] de Noordelijke Donets op een enkele plaats over te steken. Ten Oosten van Vyazma beheersen de Russen enige plaatsen langs de spoorlijn en langs de hoofdweg naar Smolensk. Men bevindt zich hier in een positie om een onmiddellijk en ernstig gevaar voor Vyazma te doen ontstaan, doch nog zijn er geen aanwijzigingen, dat de strijd om deze stad begonnen is. „Rode Ster" zeide, dat het vier uren duurde voor men Temkino bezette en de Duitsers ondernamen eerst vier tegenaanvallen, vóór zij de stad opgaven. Een bericht zeide, dat de Duitse tanks vreemd genoeg achter het voetvolk opereerden en niet gelijk gewoonlijk ervoor. Bij hun terugtrekking naar het Westen staken de Duitsers verschillende dorpen in brand. De Russische legerafdelingen, die ten Zuiden van Bryansk en ten Zuid-Westen van Orel opereren, hebben in de buurt van Sevsk nog een plaats veroverd (Moskou, (AP) 10.3).

MIDDAGCOMMUNIQUÉ DER RUSSEN.

„Gedurende de nacht van 10 Maart leverden onze troepen gevechten in dezelfde richtingen als tevoren. Ten Westen van Gzhatsk zetten onze troepen hun offensief voort. In het gebied van een bewoonde plaats gingen de Duitsers tot de tegenaanval over. Manschappen van de afdeling X versloegen de Hitlerieten, die werden teruggeslagen. Bij de achtervolging braken onze mannen in een bewoonde plaats door en veroverden die. 8 Kanonnen, 12 machinegeweren en een ammunitie-opslagplaats werden veroverd.

Ten Westen en Zuid-Westen van Temkino werden tengevolge van lichte gevechten verschillende bewoonde plaatsen veroverd, waaronder het spoorwegstation van Isakovo. Ten Zuiden van Charkov leverden onze troepen een verwoed gevecht tegen supérieure vijandelijke strijdkrachten. In een grote bewoonde plaats omsingelden de mannen van het Rode leger een bataljon van Duitsers met automatische geweren en een groep tanks. Onze eenheden vernielden 15 tanks en ruimden 400 Hitlerieten op.

Ten Westen van Rostov vielen de Duitsers onze stellingen aan. Zij werden evenwel teruggeworpen. Meer dan 100 Hitlerieten bleven dood op het slagveld liggen.

2 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald door artillerie- en machinegeweervuur. Ten Westen van Lgov doodden onze troepen in gevechten om een spoorwegstation meer dan 300 Duitse officieren en manschappen. Zij veroverden 2 tanks, 6 kanonnen, 15 machinegeweren, en 14 vrachtwagens met voorraden. In een andere Zuidelijke sector drongen onze troepen in de vijandelijke achterhoede door. Hier zetten zij een trein met olie in brand. 8 Oliewagens en verschillende andere wagens brandden af.

Een guerrilla-detachement, dat in het gebied van Kalinin opereert, viel begin Maart een garnizoen van de fascisten aan en doodde 30 hunner. Zij veroverden tropeeën en brachten de goederen terug naar de inwoners, die door de indringers beroofd waren. Guerrilla's van een ander detachement bliezen een spoorburg op.

Het verkeer in deze sector van de linie moest worden gestaakt. In Februari arriveerde een treinlading met Italiaanse soldaten, die geweigerd hadden te vechten, onder Duitse geleide in Orel. De Duitsers mishandelden hun 'geallieerden' op allerlei wijzen en ranselden hen af. De volgende dag werden zij op een stadsplein opgehangen" (Moskou, (AP) 11.3).

DUITS COMMUNIQUÉ.

Het volgende communiqué van het Duitse Hoofdcommando werd door Radio-Berlijn uitgezonden:

„In het Zuiden van het Oostelijk front beperkte de dooi de gevechten tot plaatselijke activiteiten. Van de andere kant won de Duitse aanval ten Westen en Noord-Westen van Charkov terrein. Hoewel de vijand (hier de Russen) nieuwe troepen in de strijd wierp, die doodbloedden in koppige tegenaanvallen, bereikten onze aanvallende divisies de doeleinden, die voor de dag gesteld waren.

In de Orel-sector begon de vijand met nieuwe, krachtige aanvallen aan een breed front. Deze werd wederom afgeslagen met ongewoon ernstige en bloedige verliezen.

Grote vijandelijke strijdkrachten poogden zonder succes zich te mengen in de voorgenomen losmakende bewegingen in de Centrale sector van het Oostfront.

Een Duitse divisie vernielde daar 17 tanks en 2000 gesneuvelde Sovjet-soldaten werden geteld voor onze stellingen. De stad Bely werd in de afgelopen nacht ontruimd volgens het plan en tot verrassing van den vijand.

De vijandelijke bestorming op onze posities te Staraya Russa nam gisteren in kracht af in vergelijking met de voorgaande dagen. Verschillende vijandelijke aanvallen van plaatselijke aard werden afgeslagen. Krachtige eskaders van de Luftwaffe brachten gevoelige slagen toe aan vijandelijke stellingen, marcherende colonnes en voorraden.

Kalmte heerst in het Afrikaanse krijgsgebied. In de loop van de nacht werden aanvallen door Duitse bommenwerpers uitgevoerd op de haven Algiers. Een koopvaarder van gemiddelde grootte werd in brand gezet. Afzonderlijke vijandelijke vliegtuigen vlogen gisteren boven gebieden van het Reich zonder bommen te werpen.

Tijdens de nacht viel de Britse luchtmacht München aan. De bevolking leed verliezen. Belangrijke schade werd aangericht aan woonwijken, verschillende hospitalen, kerken en culturele monumenten. Enkele brisantbommen werden ook geworpen op verschillende plaatsen in het Westen van Duitsland. Zij veroorzaakten lichte schade aan particuliere woningen.

Nabij de Nederlandse kust viel een formatie van Britse motortorpedoboten een Duits convooi aan. De escorterende strijdmacht viel aan en bracht 3 vijandelijke motortorpedoboten tot zinken. Voorts werden andere in brand gezet" (New York, (AP) 10.3).

SCHIPBREUKELINGEN ARRIVEREN IN PARAMARIBO.

Aneta zeide in een bericht uit Paramaribo (Suriname), dat „verschillende Geallieerde schepen" — waarschijnlijk acht — tot zinken werden gebracht door vijandelijke actie nabij de kust van Frans Guyana. Het nieuws hieromtrent zou bekend zijn geworden bij de aankomst van 30 schipbreukelingen in Paramaribo. Biezonderheden konden niet worden verkregen (New York, (AP) 10.3).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„In het Zuiden van Tunis werd Metlaoui bezet door onze troepen. In Midden-Tunis hebben de patrouilleringen voortgang en er heerste enige activiteit. In het Noordelijk gebied ten Westen van [illegible] de vijand in de [illegible], die met succes werd afgeslagen.

Formaties van zware bommenwerpers vielen het vijandelijke vliegveld El Aaouina en La Marsa nabij Tunis aan. Men zag op beide vliegvelden bommen vallen. Vliegtuigen op de grond werden getroffen en er werden branden achtergelaten. 8 Vijandelijke gevechtsvliegtuigen werden bij deze aanvallen neergeschoten.

Middelzware bommenwerpers vielen Gafsa aan, waar vele voltreffers op het doel werden gezien. Onze gevechtsvliegtuigen voerden tijdens de dag offensieve vluchten in de Noordelijke sector uit. Hierbij werden vijandelijke voertuigen, troepen en stellingen aangevallen. Er werden ook vluchten uitgevoerd in de Centrale sector. Een onzer vliegtuigen wordt vermist van al deze verrichtingen" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 11.3).

BEKENDMAKING.

Lijst van per heden geldende maximumprijzen voor den kleinhandel.

1. Boter		
Guajirita	per blik van 180 gram	f 0.70
Guarina	per blik van 1 Am. pond	„ 1.45
	per blik van 4 Am. ponden	„ 5.25
Pons en Guajirita	per blik van 25 Am. ponden	„ 26.95
	per ½ kg. uitgewogen	„ 1.25
Swift	per blik van 200 gram	„ 0.57
	per blik van 400 gram	„ 1.10
	per blik van 5 Am. ponden	„ 5.75
	per blik van 10 Am. ponden	„ 10.10
	per ½ kg. uitgewogen	„ 1.35
Tulipan	per blik van 1 Am. pond	„ 1.20
	per blik van 5 Am. ponden	„ 6.—
	per blik van 10 Am. ponden	„ 9.40
	per ½ kg. uitgewogen	„ 1.35
2. Bruine Suiker	per ½ kg.	„ 0.17
3. Corned Beef		
Hereford	per blik van 12 Am. ons	„ 0.51
Libby en Swift	per blik van 12 Am. ons	„ 0.59
	per blik van 8 Am. ons	„ 0.40
alle andere merken	per blik van 12 Am. ons	„ 0.55
	per blik van 8 Am. ons	„ 0.40
4. Gedroogde en Gezouten visch	per ½ kg.	„ 1.10
5. Kippeneieren	per stuk	„ 0.15
6. Lucifers		
Fire Chief, Lite King		
Ohio en Sweet Life	per pak van 10 of 12 doosjes	„ 0.25
Estrella	per pak van 10 doosjes	„ 0.22½
alle andere merken	per pak van 10 of 12 doosjes	„ 0.20
7. Mais	per 1 kg.	„ 0.25
	per cana (d.i. 0.75 kg.)	„ 0.19
8. Maismeel	per cana (d.i. 0.75 kg.)	„ 0.23
9. Melk in blik		
Carnation en Ideal	per blik van 14½ Am. ons	„ 0.27
	per blik van 6 Am. ons	„ 0.14
Chilford	per blik van 6 Am. ons	„ 0.14
Gloria en Pet	per blik van 14½ Am. ons	„ 0.28
	per blik van 6 Am. ons	„ 0.14
alle andere merken	per blik van 14½ Am. ons	„ 0.26
	per blik van 6 Am. ons	„ 0.13
10. Red Snapper	per 1 kg.	„ 1.25
11. Rijst	per ½ kg.	„ 0.32
12. Sigaretten (Am. import)	per pakje van 20 stuks	„ 0.42½
per carton of	per 10 pakjes v. 20 stuks elk	„ 3.80
13. Witte Suiker	per ½ kg. uitgewogen	„ 0.22
	per zakje van 5 Am. ponden	„ 77½
14. Zaklantaarnbatterijen	per stuk	„ 0.28
Voor den Groothandel		
1. Boter		
Guajirita	per kist van 48 bl. v. 180 gr.	„ 28.75
Guarina	per kist v. 24 bl. v. 1 Am. p.	„ 31.25
	per kist v. 6 bl. v. 4 Am. p.	„ 28.75
Pons en Guajirita	per kist v. 2 bl. v. 25 Am. p.	„ 50.—
Swift	per kist v. 6 bl. v. 10 Am. p.	„ 50.35
	per kist v. 12 bl. v. 5 Am. p.	„ 57.40
	per kist v. 48 bl. v. 400 gr.	„ 43.60
	per kist v. 100 bl. v. 200 gr.	„ 47.60
Tulipan	per kist v. 10 bl. v. 10 Am. p.	„ 78.30
	per kist v. 12 bl. v. 5 Am. p.	„ 66.—
	per kist v. 50 bl. van 1 Am. p.	„ 50.—
2. Bruine Suiker	per baal van 100 Am. p.	„ 10.35
3. Gedroogde of Gezouten visch	per kist v. 100 Am. p. netto	„ 62.—
4. Gezouten varkenskoppen		
geimporteerd uit Argentinie	per vat van 200 Am. ponden	„ 49.—
geimporteerd uit U.S.A.	per vat van 200 Am. ponden	„ 59.73
5. Gezouten varkensstaarten		
geimporteerd uit Argentinie	per vat van 200 Am. ponden	„ 49.20
geimporteerd uit U.S.A.	per vat van 100 Am. ponden	„ 43.85
6. Melk in blik		
Carnation en Ideal	per doos v. 48 bl. v. 14½ ons	„ 10.90
	per d. v. 96 bl. v. 6 Am. ons	„ 10.90
Chilford	per d. v. 72 bl. v. 6 Am. ons	„ 8.15
Gloria en Pet	per doos v. 48 bl. v. 14½ ons	„ 11.35
	per d. v. 96 bl. v. 6 Am. ons	„ 11.35
alle andere merken	per doos v. 48 bl. v. 14½ ons	„ 10.55
	per d. v. 96 bl. v. 6 Am. ons	„ 10.50
7. Witte Suiker	per baal v. 100 Am. ponden	„ 14.65
	per baal v. 20 zakjes v. 5 Am. ponden elk	„ 13.65

Het publiek wordt dringend verzocht om bij overtreding van bovengenoemde prijzen onmiddellijk het Bureau voor Sociale- en Economische Zaken, Scharlooweg 76, tel. 1842 te waarschu-wen. Binnengekomen klachten worden onder geheimhouding van namen behandeld.

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale- en Economische Zaken.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** Een speciaal Duits communiqué zeide, dat Duitse duikboten 36 schepen met een totaal van 207.000 ton gedurende de laatste 24 uur tot zinken brachten. De meeste van deze schepen behoren tot een convooi, dat van Noord-Amerika naar Groot Brittannië voer.

— **New York:** Het communiqué van het Duitse Hoofdcommando, dat door Berlijn werd uitgezonden, zeide, dat de Duitse strijdkrachten in Rusland het Russische leger dichter naar Charkov hebben gedrongen. De slag zou thans voortgang hebben aan de Noordelijke en Westelijke randen van de stad. Twee Russische regimenten zouden zijn vernietigd in een omsingelings-verrichting.

— **New Delhi:** In de afgelopen nacht hebben Britse vliegtuigen objecten te Akyab in Birma gebombardeerd. Gisteren deden gevechtsvliegtuigen op offensieve patrouillevluchten twee aanvallen van geringe hoogte op de Japanse stellingen in het gebied van Rathedaung. Geen enkel vliegtuig wordt vermist van deze verrichtingen.

— **Londen:** Radio-Parijs zeide, dat de Noordamerikanen het toezicht op de radiozender van Addis Abeba hebben overgenomen.

— **Stockholm:** Het Zweedse Departement van Buitenlandse Zaken zeide, dat aan de Zweedse Joden, die in Duitsland en de bezette landen wonen, de gelegenheid geboden is vóór 1 April as. naar Zweden terug te keren.

— **Londen:** De radio van Moskou gaf in haar uitzendingen van hedenmorgen de voorrang aan de verklaring, die door den Noordamerikaansen Ambassadeur Standley over de Noordamerikaanse steun aan Rusland werd afgelegd. Ook werd de verklaring van Sumner Welles uitgezonden en voorts nog uitgebreide berichten van Noordamerikaanse correspondenten in Moskou en Washington.

KATHOLIEK BIEZONDER ONDERWIJS.

Het Biezonder onderwijs heeft Nederland sterk gemaakt. Den meesten lezers zal de schoolstrijd althans in grote lijnen bekend zijn, doch het volgende overzichtelijke artikel zal zeker aan alle lezers welkom en verhelderend zijn. Het is de Nederlandse vertaling van het belangrijke rapport over Katholiek Biezonder Onderwijs, dat Prof. Dr. Johannes A. Veraart, hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Delft en thans in Nederlandse Regeringsdienst te Londen, voor de „International Christian Democratic Union" aldaar heeft samengesteld. Dit rapport, dat uiteraard een persoonlijk karakter draagt, is hierom van zo groot belang, omdat op deze wijze in ruime kring — de academici van alle bij deze „Union" aangesloten landen — ons katholieke onderwijs bekend gemaakt wordt, een feit dat voor de propaganda van de Nederlandse zaak van onschatbaar belang is. Want Biezonder Onderwijs, uniek en in de ons bekende vorm slechts in Nederland te vinden, heeft ons volk in Protestantse en Katholieke kringen — dus de grote massa van ons volk — krachtig en principieel bewust gemaakt tegen de leer des modernen heidendoms.

Het ideaal der Voorouders.

De Zondag van 1868, toen in alle katholieke kerken van Nederland het beroemd Mandement der Bisschoppen over het onderwijs werd voorgelezen — Schaepman heeft er een prachtige bladzijde van priesters jeugdherinnering aan gewijd — was een gelukkige dag in het openbaar leven van de grootouders en overgrootouders van de thans levende generatie. Een groots ideaal van katholieke staatkunde was hun voor ogen gesteld: **biezonder onderwijs regel, openbaar onderwijs aanvulling.**

Het ruimhartig liberalisme van professor Thorbecke, dat de Nederlandse katholieken had vrij gemaakt van de kwellingen van het op openbaar-godsdienstig gebied zo noodlottig regeren van Koning Willem I, begon te verdwijnen. Het liberalisme van Kappeyne van de Coppelo — verbonden met het materialisme van de renegaten Donders en Moleschot, antipapistisch op de plageriste wijze, vervuld van motief „dom volkje dat niet denkt als wij", zoals de sprankelende Genestet het had bezongen — kreeg in ons Vaderland de grote en noodlottige macht. Opvoeding en onderwijs werden doortrokken van zijn geest. Wereldgeschiedenis en Vaderlandse Geschiedenis werden verdraaid ten nadele van het Wereld-Katholicisme — men denke allen maar aan de thans door de wetenschap geheel achterhaalde dwaasheid om de schone strijd tegen Spanje tegelijk als een strijd tegen de Katholieke Kerk voor te stellen. Plant- en Dierkunde, Natuurkunde, Scheikunde het werd geleidelijk alles doordrongen van onrijpe ontwikkelingstheorie en van de „Kraft und Stoff" leer. De Universiteiten gingen ondanks grootse praestaties verloren voor objectieve wetenschap. Middelbaar en Voorbereidend Onderwijs volgden, zo mogelijk met nog groter fanatisme. Het spreekt vanzelf, dat het Lager Onderwijs dan niet kon blijven gespaard.

De Bisschoppen verhieven in 1868 hun stem. Goede, loyale vaderlanders als steeds, deze verantwoordelijke leiders van het rustige, eenvoudige, trouwe en sterke katholieke volksdeel — omstreeks veertig procent van het Nederlandse volk — tekenden zij de gevaren, die de jeugd van de kant der schijnwetenschap in leer en omgang bedreigden en riepen zij op tot de strijd. Eerst tot de vorming van biezondere katholieke scholen, hoe groot de offers — en meer dan offers in geld! — ook zouden zijn. Vervolgens, wanneer het katholieke volksdeel zich staatkundig zou hebben georganiseerd, tot de staatkundige strijd, in de openbare mening en in het parlement, voor de leuze: **biezonder onderwijs regel, openbaar onderwijs aanvulling.**

In dit Rapport kan er niet aan worden gedacht, de glorieuze strijd, die nu volgde, ook maar te schetsen. Verwezen moge worden naar het werk, in zoveel machtige boekdelen, van Dr. Cassianus Hentzen O.F.M. Hier worde volstaan met het verder aanduiden van dien groten staatsmans arbeid van dien anderen liberalen hoogleraar, professor Cort van der Linden, die onder het roemrijk oorlogsministerie 1913-1918 de gelijkstelling van biezonder en openbaar onderwijs tot stand bracht. Verwezen ook naar de prachtige onderwijswetten, die volgden, vooral de Lager Onderwijswet van Dr. J. Th. de Visser van 1922.

Gelijkstelling.

Vergissen wij ons niet, dan heeft in de ontwikkeling van de strijd het ideaal der katholieken zich gewijzigd en aanvaarden zij thans de gelijkstelling van biezonder en openbaar onderwijs als een volkomen bevrediging van hun rechtmatige verlangens. Daarmee is dan voor de toekomst van Nederland, na de overwinning op Duitsland en lange en het herstel der onafhankelijkheid, een groot goed bereikt. Volkomen rust in een belangrijk cultuurgebied, vruchtbaar voortwerken van alle richtingen en opvattingen, die in een vrij land met openbare orde zijn te verenigen.

Maar daaraan houden de Nederlandse katholieken dan ook streng en onvoorwaardelijk vast. Zij laten hun kinderen van zes tot achttien jaar — over het Hoger Onderwijs wordt aanstonds gesproken — niet meer over aan een schoolopvoeding, die niet geheel en al van de katholieke geest is doortrokken. Zij weten, dat het onderwijs niet anders is dan de vervulling van de opvoeding in huis; tussen die beide moet bestaan een volkomen harmonie. Zij weten, dat, helaas, in onze moderne samenleving door allerlei factoren de opvoeding in huis niet alles kan geven, wat goede katholieke Nederlanders en goede Nederlandse katholieken maakt, en dat het dus te meer op de sfeer van de school aankomt, op haar grote idealen in de dienst van God en Kerk, die het nieuwe geslacht moeten bezielen. De geestelijke leiding van ons katholieke volksdeel — zo belangrijk voor ons Vaderland, omdat thans van de honderd geborenen vijftig in katholieke gezinnen worden geboren — weet zelfs, dat in een groot aantal gevallen de geestelijke vernieuwing der gezinnen, die door allerlei omstandigheden zoveel hebben geleden, afhankelijk is van de schoolopvoeding. Zodat zeer dikwijls van de school uit, door de daar opgevoede jeugd, de zedelijk en geestelijk verslapte milieus nieuwe levenssappen moeten ontvangen. En hoe zou die vernieuwing anders mogelijk zijn dan indien de scholen, thans vooral bedoeld de Lagere, de Middelbare, de Voorbereidend Hoger Onderwijs scholen, ware burchten zijn van het Katholicisme?

Zo kan men er dan zeker van zijn, en ieder houde het zich voor gezegd, dat in de staatkunde van de Nederlandse Katholieken na de oorlog, punt één van hun program zal zijn: handhaving en doorvoering van de gelijkstelling van het onderwijs.

Natuurlijk is een volstrekte voorwaarde, dat de gelijkstelling zo volkomen mogelijk zij. Dit brengt enerzijds zeker niet mee, dat een katholieke lagere school maar zou moeten worden opgericht, waar maar een paar katholieken in een gemeente samen zijn, ongeacht dus de geweldige kosten. Anderzijds brengt het niet mee, dat een openbare lagere school tot elke prijs moet worden in stand gehouden, ook al zijn nagenoeg alle inwoners katholiek. Evenmin betekent het, dat religieuzen als opvoeders van de jeugd niet genoegen zouden moeten nemen met een andere schaal van salariëring dan gehuwden en dat — geheel in overeenstemming met de sociale leerstellingen der katholieken — huisvaders-met-gezinnen niet belangrijk hoger moeten worden beloond dan zij, die in celibaat leven.

Op dit salarisgebied vooral zullen de katholieken van grote loyaliteit tegenover het algemeen belang moeten en willen getuigen en zeker stenen des aanstoots wegnemen — overigens geheel in overeenstemming met op ander levensgebied aanvaarde doctrine — die in het Nederland van vóór de oorlog veel kwaad hebben aangericht. De ultra-vrijzinnige opvatting: wij hebben niet te maken met de wijze, waarop zij (de kloosterlingen-onderwijzers en -onderwijzeressen) hun geld besteden, wordt nooit ofte nimmer door de katholieke sociologie en in het biezonder door de katholieke loonpolitiek aanvaard. Wij hebben er alles mee te maken — geheel Nederland heeft er mee te maken. Eenzijdig, doctrinaire opvattingen als: loon naar praestatie, hebben in het moderne sociale leven geheel afgedaan en plaats moeten maken voor zeer gecompliceerde, maar volmaakt redelijke theorieën, waarbij allerlei factoren, gemeten aan het algemeen belang, hun woord meespreken. En zo wordt het Danaïden-geschenk der ultra-vrijzinnigheid, waarvan hierboven sprake was, zeker door de Katholieken in het Nederland van na de oorlog niet meer aanvaard.

Niet-katholieke kinderen op katholieke scholen.

Niet wordt hier bedoeld het algemeen aanvaarde en te aanvaarden feit, dat in een gemeente met nagenoeg uitsluitend katholieken de paar kinderen van niet-katholieke ouders de katholieke (lagere) scholen zullen moeten bezoeken. Dit spreekt evenzeer vanzelf als het bezoek, dat de kinderen van katholieke ouders in nagenoeg niet-katholieke gemeenten aan de openbare school zullen moeten blijven brengen.

Maar de reden, dat deze vraag hier aan de orde wordt gesteld, ligt in de omstandigheid, dat in gemeenten — het geldt hier vooral Middelbaar en Voorbereidend Hoger Onderwijs — waar zeker overvloed van gelegenheid is voor het bezoeken van openbare scholen of niet-katholieke en niet-christelijk-protestantse biezondere richtingen, verschillende niet-katholieke ouders de wens uitspreken, dat hun kinderen tot de katholieke instellingen zullen worden toegelaten. Het vermaarde St. Aloysiuscollege in Den Haag is een goed voorbeeld. De paters Jezuïeten, die dit college leiden, krijgen herhaaldelijk zulk aanzoeken, vooral uit de hogere kringen van de niet-katholieke Haagse bevolking, om hun onderwijs voor de kinderen beschikbaar te stellen.

In Engeland, het land onzer gastvrijheid, is het een zeer gewoon verschijnsel, dat niet-katholieke kinderen de katholieke scholen bezoeken. Niet alleen genieten de katholieke scholen een welverdiende zeer goede reputatie om de qualiteit van het onderwijs en de toewijding der leerkrachten, maar de protestanten staan hier in het algemeen anders tegenover hun katholieke landgenoten dan bij ons in Nederland. Ofschoon de Engelse openbare mening zeker tegenover het katholicisme als Wereldmacht niet minder vijandig staat; ofschoon katholieke invloed in het openbare leven van Engeland stellig niet minder krachtdadig wordt geweerd; staat in het gewone maatschappelijk leven van elke dag de protestantse Engelsman heel anders tegenover zijn katholieken landgenoot dan normaal in Nederland het geval is. Een katholieke religieuse broeder of zuster trekt hier in het geheel geen biezondere aandacht; zij genieten de vrijheid van iedereen in het maatschappelijk verkeer en worden niet „aangestaard", laat staan „nageroepen", als in onze Nederlandse steden nog veelal het geval was. Het indifferentisme is hier zó groot, het respecteren van elke uiting — zie de voordrachten in Hyde Park en op zovele commons — zó diep in de volksziel, dat, als een katholieke school gemakkelijker ligt dan een council-school, het nauwelijks een punt van overweging bij de ouders uitmaakt, dat de kinderen natuurlijk naar de katholieke school zullen worden gezonden. De problemen hieraan verbonden kunnen in dit Rapport niet nader worden onderzocht.

De vraag voor Nederland is: hoe moeten de katholieke onderwijs-instellingen reageren op het verzoek van niet-katholieke ouders om de scholen voor hun kinderen toegankelijk te stellen?

Het vraagstuk ligt heel anders voor de Lagere School, 6 —12 jaar, dan voor de Middelbare School of School voor Voorbereidend Hoger Onderwijs, 12 —18 jaar.

Bij de Lagere school waarbij overigens, gezien Nederlandse toestanden en overtuigingen, de quaestie zich heel weinig zal voordoen, is het gevaar tamelijk gering te achten. Een normale, goed gedisciplineerde School, die uiteraard geen stap uit de weg gaat, zal heel weinig merken van de aanwezigheid van enige niet-katholieke kinderen. De kinderen zelf, uiteraard oncritisch tegenover de leerstof en in het algemeen de onderwijzers en onderwijzeressen als alwijze wezens aanvaardend, zullen nauwelijks onder de invloed der niet-katholieke kinderen staan.

In omgang en spel, waar de puberteit nog geen sprake is, waar de leeftijd voor latere gemengde huwelijken wel zeer geringe mogelijkheid biedt, zal de invloed van het niet-katholieke kind tamelijk wel te verwaarlozen zijn.

Heel anders ligt het probleem in de scholen voor kinderen van 12 — 18 jaar.

Het moge voor de katholieke apostolische geest aantrekkelijk zijn, niet-katholieke jongeren met de hoogste Waarheid in aanraking te brengen, waardoor zij ook ten slotte voor die Waarheid zouden kunnen worden gewonnen — hier moet toch vooral het belang van het katholieke kind spreken. En dan schijnen de gevaren groter dan de voordelen. Gevaar voor het geloof, gevaar voor zedelijkheid, gevaar voor gemengd huwelijk.

Wat gevaar voor het geloof betreft, dient niet te worden vergeten, dat de slappe wijze, waarop in veel katholieke gezinnen het katholiek geloof wordt beleefd en waartegenover het katholiek onderwijs zijn uiterste krachten voortdurend heeft in te spannen, een voortgaand contact met in volkomen indifferentisme, of, zij het onwaarschijnlijk, wellicht in fel anti-godsdienstige sfeer levende kameraden, zeer gevaarlijk is te achten. De, helaas, vele lauwen zullen gemakkelijk lauwer worden — om tenslotte voor het katholicisme geheel verloren te gaan.

Wat de zedelijkheid betreft, ook al zullen de niet-katholieken in het algemeen even zedelijk leven als de katholieken, vergeten mag niet worden, dat aan de meesten onder hen de volstrekt noodzakelijke dogmatische grondslag voor zedelijkheid ontbreekt. Wat geoorloofd en wat niet geoorloofd is, wordt buiten de katholieke dogmatiek geheel teruggebracht op subjectieve overtuigingen, die, zoals de ervaring leert, zich voortdurend ontwikkelen en wel — in onze tijd — tot de meest verderfelijke opvattingen.

Het enig vaste steunpunt, in de leer van Christus, zoals door de Kerk verklaard, is vervallen — en wie, in onze dagen, even om zich heen ziet en hoort, wordt verbijsterd door de openlijk beleden opvattingen van zedelijkheid, die onze samenleving met volkomen zedelijke ondergang bedreigen. Katholieken zondigen en zondigen zwaar, maar zij weten, dat het zonde is en kennen de weg tot terugkeer. Wie de dogma's der zedelijkheid niet kent, raakt steeds meer het spoor bijster — en levert voor zijn omgeving een ontzaglijk gevaar. Aan dit gevaar mag de katholieke opgroeiende jeugd, in de gevaarlijke jaren, niet worden blootgesteld.

Ook al zal, door de inrichting van het katholiek onderwijs voor de 12 — 18 jarigen in Nederland, niet rechtstreeks aanraking tussen meisjes en jongens op school tot stand komen, zijdelings gebeurt dit buiten de school zeer zeker. Jongens hebben zusjes, meisjes hebben broers. Dans- en tennisclubs volgen — en het gevaar voor gemengde huwelijken is volop gegeven. Waarschijnlijk om deze reden het meest is het toelaten van niet-katholieke kinderen op katholieke scholen ten zeerste te ontraden.

Eenstemmig concludeert dan ook de Nederlandse Afdeling van de I.C.D.U., dat op al deze gronden de katholieke instellingen van onderwijs niet voor de niet-katholieken toegankelijk moeten zijn.

Katholiek Hoger Onderwijs.

De geestelijke leiding van katholiek Nederland is er niet tevreden mee geweest, voor de kinderen van 6 — 12 jaar en voor de jongelieden van 12 — 18 jaar, katholiek biezonder onderwijs te veroveren. Zij heeft óók gewild, in de loop der jaren, katholiek hoger onderwijs. De Katholieke Kerk draagt de erfenis van honderden jaren Hoger Onderwijs.

De prachtige Universiteiten van Italië, van Frankrijk, van Duitsland zijn haar scheppingen. Zij weet, wat voor het geestelijk leven van het gehele volk van het Hoger Onderwijs afhangt. Theologie en Wijsbegeerte, deze moeder en deze dienares der wetenschappen, zijn voor alle wetenschappelijk denken van beslissende betekenis.

De doorbraak met Reformatie en Renaissance heeft veel van het oude verwoest, maar een gelouterde Katholieke Kerk heeft haar liefde voor het Hoger Onderwijs in de nieuwere tijd weer geheel uitgeleefd. En thans verrichten achttien katholieke Universiteiten haar groot wetenschappelijk werk in belangrijke centra van de oude en nieuwe wereld. Nederland kreeg zijn Nijmeegse Universiteit en zijn Tilburgse Hogeschool.

De vraag is herhaaldelijk gesteld, ook in katholieke kring: Toegegeven, om al de hier en elders ontwikkelde argumenten, dat de katholieke jeugd, van zes tot achttien jaar, in katholieke scholen moet worden opgevoed, waarom eist de katholieke Overheid zo nadrukkelijk Katholiek Hoger Onderwijs, ja, acht zij dit een zaak, die den grootsten offers van de katholieken waard moet zijn?

Bij de beantwoording van deze vraag is het goed tussen principiële en practisch-historische argumentatie te onderscheiden.

Principiële argumentatie.

Het menselijk denken ontvangt zijn licht uit twee lichtbronnen: de Openbaring door Christus en het natuurlijk licht der rede. De Theologie leert ons de waarheden, die Christus' Openbaring inhoudt; de Pausen, als hoeders van deze waarheden, hebben de thomistische Theologie als de meest volmaakte uitdrukking van omvang en betekenis van Christus' Openbaring aanvaard.

Deze thomistische Theologie kent nu ook in haar systeem een thomistische wijsbegeerte, die het werken van de menselijke rede leidt. Deze wijsbegeerte sluit zich aan bij die van den heidensen denker Aristoteles — Sint Thomas van Aquino noemt hem steeds „den" wijsgeer — die als hoogste wet aanvaardt: **voorop de verschijnselen.**

Het menselijk denken kan, op deze wijze voorgelicht, in de grootste veiligheid en in de grootste vrijheid haar belangrijk werk verrichten. Voor geen enkel verschijnsel wijkt het terug. Geen analyse of verklaring van verschijnselen is in staat enige waarheid aan het licht te brengen, die strijden zou met de door Christus geopenbaarde waarheid. Zoals men het wel kort uitdrukt: conflict tussen Geloof en Rede is uitgesloten. Schijnbaar conflict wijst er slechts op, dat men theologisch onzuiver of redelijk onzuiver heeft gedacht.

De ervaring met de menselijke wetenschap, zeg van de laatste honderd en vijftig jaar, bevestigt de juistheid van deze opvatting. De poging, de lichtbron te doven, die de Openbaring door Christus is, heeft tot een eindeloze reeks van denk-schemata geleid, alle vijandig aan elkaar, en elk steeds weer bezwijkend voor de lessen der verschijnselen.

Wat is er nog over van Feuerbach, Rousseau, Marx, Haeckel, om maar enkele uit een paar honderd denkers te noemen, die ieder op hun beurt afgoden voor een kortere of langere periode zijn geweest, maar wier sophismen alle bezweken zijn en door de gepleegde denkfouten en door het conflict van de vooropgezette leerstukken met de onomstotelijke verschijnselen?

Is het dan anders dan volmaakt redelijk, dat de Kerkelijke Overheid met zoveel kracht het pleit heeft gevoerd voor de stichting en handhaving van centra van wetenschap, waar thomistische Theologie en thomistische Wijsbegeerte de grondslagen zouden blijven leggen voor een zich zo rijk mogelijk ontwikkelende wetenschap? Is het niet een levenseis, dat overal, in alle landen, op deze wijze het denkleven der mensheid in zuiverheid zou worden bewaard?

Zo is het principieel pleidooi voor de stichting van de Katholieke Universiteit in Nijmegen, zij het, noodzakelijkerwijze, zeer in het kort geleverd.

Practisch-historische argumentatie.

Misschien zou de practische doorvoering van de stichting der Katholieke Universiteit — over de Hogeschool te Tilburg wordt nog afzonderlijk gesproken — nog geruime tijd zijn uitgebleven, indien er zich bij het bestaande Hoger Onderwijs in ons Vaderland niet ernstige misstanden, naast de reeds genoemde, hadden geopenbaard. Bij de benoeming van hoogleraren werden katholieke coryfeeën van wetenschap door het schandelijkst antipapisme geweerd, niet alleen tot schade van de katholieken, maar ook van de wetenschap.

Het geval van een geleerde van wereldfaam van Ginneken, die in Amsterdam voor een mediocriteit als Stoett moest wijken, is maar een enkel voorbeeld uit verschillende tientallen. Telkens en telkens opnieuw werd — aan alle hogescholen — en tot de allerlaatste tijd toe — een eminente katholiek geweerd — en met middelen, die de haren te berge doen rijzen.

Wat een Minister Waszink aan de Groningse Universiteit met den beroemden neus-, keel- en oogarts Dr. Struycken — broer van den vermaarden Staatsrechtsgeleerde — heeft ervaren, moet voor den eenvoudigen toehoorder ongelooflijk schijnen. Het is slechts een voorbeeld uit vele.

Het spreekt vanzelf, dat indien een behoorlijk percentage katholieke geleerden in alle faculteiten en afdelingen van universiteiten en hogescholen regelmatig ware opgenomen, weliswaar de eis van een katholiek centrum, of katholieke centra van wetenschap, niet zou zijn vervallen, maar dat toch die eis veel van het klemmende zou hebben verloren. Aangevuld met biezondere hoogleraren voor theologie en wijsbegeerte zouden deze professoren voor de studenten — en niet voor de katholieke alleen! — een werk hebben verricht, dat aan de wetenschap in ons Vaderland ten zeerste ten goede zou zijn gekomen. Nu het was als het is, moest men de vervulling van de eis: **zelfstandig katholiek hoger onderwijs** noodzakelijk als bekroning van de emancipatie van de Nederlandse katholieken verwezenlijken.

Practisch-historische argumentatie komt echter met een nog veel belangrijker argument: het bewaken van de geestelijke belangen van de achttienjarige jongelieden, die naar het hoger onderwijs gaan.

Er is een uiterst naïeve opvatting — samenhangend met de massa schijnwetenschap, die de laatste anderhalve eeuw te zien heeft gegeven, — dat deze achttienjarige leeftijd het ogenblik zou zijn van de **vrije keuze in het wetenschappelijk denken.**

Ten aanzien van meer dan 90% van de jongelieden is dit belachelijke onzin. Van denken is bij hen nauwelijks sprake, laat staan van wetenschappelijk denken. Alle dikdoenerij, alle zwetsen en pralen, waarvan zovelen dan vol zijn, verbergt het meest elementair gemis aan denken. Van de meest eenvoudige logica — die het gymnasium en de H.B.S. immers in ons land niet geven — is niets te bespeuren. De simpelste inleiding tot wijsbegeerte ontbreekt — en blijft voor de meesten, ook in de jaren aan Hogeschool en Universiteit, een gesloten boek.

Vergeten wij toch niet, dat voor de overgrote massa der hogeschoolstudenten de hogeschool niet anders is dan de weg naar een broodwinning, waardoor men, dikwijls met een minimum bagage aan wetenschap, als arts, als vocaat, als leraar tot een bestaan komt. Slechts een zeer klein percentage komt tot critisch-wetenschappelijk werk.

En zou dan de geestelijke Overheid de Katholieke studenten maar overlaten aan die talloze gevaarlijke doctrines, die telkens voor een korte tijd als een ander evangelie op de catheders worden gepredikt, en die de massa der studenten bereid is, zonder verder onderzoek, als de „waarheid" te aanvaarden? Moest een knappe kop als Wibaut, oud-leerling van Rolduc, niet erkennen — het is diep beschamend en voor onze generatie welhaast ongelooflijk — dat hij zijn geloof verloor, toen hij als leerling aan zekere Handelsschool te Amsterdam kwam tot het lezen van ... de „Ideeën van Multatuli"?! En als het zó ging met een zo goed intellect, hoe zou het dan met de grote massa van middelmatigheid en minder gaan? Een enkele leerstoel in thomistische wijsbegeerte — de Groot in Amsterdam, Beysens te Utrecht — kon een prachtig tegenwicht bieden, zoals een rijke ervaring heeft bewezen. Het was echter niet genoeg — en eigen centra van wetenschap, in het licht van het katholicisme, zijn met de noodzakelijke bescherming der studenten op volstrekt afdoende wijze verklaard. Terwijl bovendien het kleine percentage, dat met echte wetenschappelijke aandrang naar het Hoger Onderwijs gaat, de gelegenheid kreeg tot het delven in schatten van wetenschap — katholieke theologie thomistische wijsbegeerte, katholieke sociologie, katholieke oudheid, katholieke kerkgeschiedenis — die aan de openbare hogescholen nauwelijks of in het geheel niet te vinden waren. **(Slot volgt morgen).**

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Do., 11 Maart:

Telegram Afdeling: Schaap, tel. 353, Amalia van Solmslaan 4.

Shipping & Supplies: De Vlieger, tel. 244, Bernhardlaan 10.

Scheepvaart Afdeling: Barends, tel. 440, Emmastad 24.

Dok Afdeling: Van Hasselt, tel. 468, en De Boer, tel. 234.